

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АКСУБАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ИСКЕ УЗИ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

КАРАР

№ 19

28.10. 2015 ел

«2016-2020 елларга Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы
Иске Узи авыл жирлегендә мәдәниятне үстерү» муниципаль максатчан
программасы турында

«Россия Федерацииндә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары
турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законга,
«Мәдәният турында» 1998 елның 3 июлендәге 1705 номерлы Татарстан
Республикасы Законына, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль
районы Иске Узи авыл жирлеге Уставына таянып, Татарстан Республикасы
Аксубай муниципаль районы Иске Узи авыл жирлеге башкарма комитеты
караты:

1. «2016-2020 елларга Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль
районының Иске Узи авыл жирлегендә мәдәниятне үстерү» озак сроклы
муниципаль максатчан программасын 1 нче күшүмтә нигезендә расларга.
2. Элеге каарны Аксубай муниципаль районының рәсми сайтында бастырып
чыгарырга <http://aksubaev.tatar.ru> Татарстан Республикасы Аксубай
муниципаль районы Иске Узи авыл жирлегенең мәгълүмати стендларында
да.
3. Элеге каарның үтәлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам.

Иске Узи авыл жирлеге
башкарма комитеты житәкчесе

Н.В.Айдова

Расланган
Иске Узи авыл жирлеге
башкарма комитеты карары белән
28 октябрь 2015 ел №19

**ОЗАК СРОКЛЫ МУНИЦИПАЛЬ МАКСАТЧАН ПРОГРАММА
«2016-2020 елларга Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районның Иске
Узи авыл жирлегендә мәдәният үсеше»**

Иске Узи авылы

Программа Паспорты

Программа исеме	«2016-2020 елларга Аксубай муниципаль районының Иске Узи авыл жирлегендә мәдәниятне үстерү»
Программаны эшләү өчен нигез	Программа РФ Конституциясе, ТР, федераль законнар, ТР Законнары нигезендә эшләнгән. Муниципаль берәмlek уставы, норматив хокукий актлар белән
Программаның муниципаль заказчысы - координаторы	Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Узи авыл жирлеге башкарма комитеты
Программаның төп эшләүчеләре	Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Узи авыл жирлеге башкарма комитеты
Программаның Максатлары	Аксубай районы Иске Узи авыл жирлегендә яшәүчеләрнең мәдәният, сәнгатъ һәм кинематография өлкәсендәге агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндөрү һәм яңаларын формалаштыру, мәдәният учреждениеләренең, кинематография сәнгатенең шәһәр халкы һәм кунаклары өчен жәлеп итүчәнлеген арттыру Аксубай муниципаль районы Иске Узи авыл жирлеге территориясендә яшәүче гражданнарының тынычлыгын, аларның законлы хокукларын һәм мәнфәгатьләрен экстремизмга һәм терроризмга каршы тору, Аксубай муниципаль районы Иске Узи авыл жирлегендә аларның күренешләрен профилактикалау һәм кисәтү нигезендә яклау дәрәҗәсен арттыру
Программаның бурычлары	1. Милли музыка традицияләрен саклау һәм үстерү, заманча музыка сәнгатен үстерү; 2. Милләтара һәм конфессияара татулыкны нығыту, социаль, этник һәм конфессия нигезендә конфликтларны профилактикалау һәм булдырмау; 3. Халыкның террор һәм экстремистик идеологиягә карата түзөмсөзлек атмосферасын булдыруга юнәлдерелгән жәмәгатьчелек фикерен формалаштыру

Гамәлгә ашыру вакыты	2016-2020 еллар
Подпрограммалар	- «2016-2020 елларга клуб концерт оешмаларын һәм башкару сәнгатен үстерү» »2016-2020 елларга терроризм һәм экстремизмы профилактикалау"
Программаны финанслау күләме	2016-2020 елларга Программаны финанслау күләме 3926 мең сум тәшкил итә, шул исәптән: 2016 ел -762 мен сум 2017 ел -773,4 мен сум 2018 ел 785 мен сум 2019 ел 796,8 мен сум 2020 ел 808,8 мен сум Искәрмә: программаны финанслау күләме фаразлау характеристында һәм бюджетларны формалаштыруны исәпкә алыш ел саен төзәтергә тиеш тиешле елга тиешле дәрәҗәдәге, шулай ук чараларны финанслауга федераль һәм республика бюджетыннан акча булеп бирү
Программаның максатларын һәм бурычларын тормышка ашыруның көтелгән ахыргы нәтижәләре (нәтижәләрне бәяләү индикаторлары) һәм аның бюджет нәтижәлелеге күрсәткечләре	Программа чараларын гамәлгә ашыру 2020 елга артуга ирешергә мөмкинлек бирәчәк: төрле дәрәҗәдәге конкурсларда, фестивальләрдә катнашучылар санын арттыру; программа массакүләм һәм мәдәни-массакүләм чараларда катнашучыларның өлешен арттыру; сәнгать үзешчәнлегенең клуб формированиеләрен һәм аларда катнашучылар санын арттыру; торак пункт халыкларының этномәдәни үзенчәлеген саклауга юнәлдерелгән мәдәни акцияләр һәм программалар саны; дәүләт органнары, мәдәни-агарту учреждениеләре, милли-мәдәни берләшмәләр, шулай ук аерым гражданнар белән уртак проектлар саны; торак пунктта Уяв чуваш халык бәйрәмен үткәрү саны; террор һәм экстремистик күренешләрнең барлык фактларына карата туземсезлек формалаштыруны камилләштерә; Аксубай муниципаль районы Иске Узеевка

	авыл жирлеге территориясендә толерантлық, башка культураларга хөрмәт идеяләрен пропагандау һәм тарату өчен бердәм мәгълумати киңлек формалаштыру; Яшыләр арасында этникара татулык һәм толерантлык атмосферасын нығытуи.
Программаның үтәлешен контролъдә тотуны оештыру системасы	Аксубай муниципаль районы Иске Узи авыл жирлеге Советы; Аксубай муниципаль районы Иске Узи авыл жирлеге башкарма комитеты.

Программаны гамәлгә ашыру өлкәсенең Гомуми характеристикасы, шул исәптән ул хәл итүгә юнәлдерелгән проблемалар

Хәзерге вакытта Аксубай муниципаль районының Иске Узи авыл жирлегендә 2 муниципаль мәдәният һәм сәнгать учреждениесе үз эшчәнлеген алып бара. Аксубай муниципаль районы Иске Узи авыл жирлегенең мәдәният объектларының гомуми чөлтәре: 1 гомуми кулланышта булган китапханә, 2 мәдәни-ял итү тибындагы учреждение. Аксубай муниципаль районының Иске Узи авыл жирлегендә мәдәният һәм сәнгать өлкәсенә ярдәм итүгә һәм үстерүгә 2014 елда жирлек бюджетыннан 766213 сум акча юнәлтелгән. Тармакта эшләүчеләр саны 6 кеше тәшкил итә. Күп кенә акчалар матди-техник базаны үстерүгә, тармак объектларын төзүгә һәм реконструкцияләүгә, мәдәният учреждениеләре жиһазларын комплекслы мәгълumatлаштыруга һәм модернизацияләүгә юнәлтелә.

Социологик тикшеренүләр буенча, мәдәният учреждениеләренең хәзерге чөлтәре халыкның сорауларын тулысынча канәгатьләндерми. Халыкны бәяләүдә житәрлек тәэмим итеп беренче чиратта түбәндәгә проблемалар белән бәйле:

мәдәният объектларын тигез урнаштырмау, гамәлдәгә учреждениеләренең чагыштырмача югары "кабул итү чиге" н саклау;

мәдәният учреждениеләре тарафыннан курсателә торган хезмәтләрнең күләме һәм төрләре гражданнарның сорауларына, өстенлекләренә һәм көткәннәренә тулысынча туры килми;

мәдәният учреждениеләрен ял итү һәм иҗади эшчәнлек, мәгариф һәм

үзбелдекле белем бирү, чаралар үткөрү, һәвәскәр берләшмәләр эшчәнлеге өчен заманча югары технологияле жиһазлар, шулай ук халыкның төрле категорияләре өчен, шул исәптән аз хәрәкәтләнүчеләр өчен һәм тормыш эшчәнлегенең башка чикләүләре белән мәдәният учреждениеләренең унайлылыгын тәэмин итү чаралары белән житәрлек дәрәжәдә жиһазландырмау;

төрле сәнгать жанрларында (музыкаль, театр), концерт-филармония һәм күргәзмә эшчәнлегендә фестиваль һәм башка программалар үткөрү, концерт һәм башка сәнгать коллективлары өчен база буларак куллану өчен югары дәрәжәдәге эре заманча комплекслар дефициты

Мәдәният өлкәсендә булган проблемаларны жиңү механизмы

Проблеманың эчтәлеге	Жиңү механизмы
Мәдәни-ял итү тәкъдимнәре гражданнарның сорауларының бөтен диапазонын да калпый алмый	Мәдәни-ял итү эшчәнлеге өлкәсендә эшнең яңа формаларын һәм ысуулларын керту
Мәдәният учреждениеләренең матди-техник базасы житәрлек дәрәжәдә үсеш алмаган	Матди-техник базаны нығыту һәм тармакны мәгълуматлаштыру, жиһазларны модернизацияләү, бюджеттан тыш акчаларны, дәүләтнеке булмаган структураларны жәлеп итү
Инвалилар, тормыш эшчәнлеге чикләнгән кешеләр өчен мәдәният учреждениеләренең житәрлек дәрәжәдә булмавы	Мәдәният учреждениеләрен максус техника белән жиһазландыру, инвалилар һәм башка аз хәрәкәтләнүче гражданнар өчен мәдәният учреждениеләрен жайлыштыру, дистанцион хезмәт күрсәтүне үстерү
Инновацион мәдәни проектлар эшләү һәм кертү кирәклеге	Инновацион проектларга, ижади осталанәләргә грант ярдәме

Программаның максатларына ирешүгә йогынтысын киметү максатыннан куркынычларны көйләү һәм идарә итү чаралары

Программаны гамәлгә ашырганда куркынычларны анализлау һәм куркынычларны идарә итүне Программаның муниципаль заказчысы - координаторы Аксубай муниципаль районы Иске Узи авыл жирлеге башкарма комитеты башкара.

Иң житди куркынычларга подпрограммаларны гамәлгә ашыруның финанс һәм административ куркынычларын кертергә мөмкин. Финанс куркынычлары программа буенча кабул ителгән финанс йөкләмәләрен тулысынча үтәмәүдән гыйбарәт. Финанс куркынычын чикләү ысулы булып программа чараларының финанс күрсәткечләрен һәм ирешкән нәтижәләргә бәйле рәвештә күрсәткечләрне ел саен төзәтү тора. Аксубай муниципаль районы Иске Узи авыл жирлеге бюджетыннан Программа чараларын финанслау житмәү куркынычын киметү мәдәният, социаль партнерлык өлкәсендә инновацион проектларның инвестицион жәлеп итүчәнлеге механизминарын формалаштыру юлы белән башкарыла. Административ куркыныч программаны нәтижәсез идарә итү белән бәйле, ул подпрограммаларның максатларын һәм бурычларын үтәмәүгә китерегә мөмкин. Административ куркынычны чикләү ысууллары булып:

программа чараларының үтәлешен контролльдә тоту һәм Программаны гамәлгә ашыруны агымдагы идарә итү механизмын камилләштерү;

программаны гамәлгә ашыруның еллык планнарын формалаштыру;

Программа күрсәткечләренең (индикаторларының) үтәлешен өзлекsez мониторинглау;

халыкка мәгълүмат бирү һәм Программаны гамәлгә ашыру барышы турында мәгълүматны ачык бастырып чыгару.

Рисклар белән идарә итү буенча чаралар кабул итү программаны гамәлгә ашыруны мониторинглау һәм аның нәтижәлелеген һәм нәтижәлелеген бәяләү нигезендә Программаның муниципаль заказчысы - координаторы тарафыннан башкарыла.

Төп максатлар, бурычлар, ахыргы нәтижәләрне тасвирлау

Программа һәм аны гамәлгә ашыру вакыты

Программаның максаты 2016-2020 елларга "Татарстан Республикасы мәдәниятен үстерү" республика программасы белән билгеләнгән Татарстан Республикасы Дәүләт мәдәни сәясәте өстенлекләренә нигезләнә.

Аксубай муниципаль районның Иске Узеевка авыл жирлеген социаль-икътисадый үстерү максатларында мәдәният һәм сәнгать өлкәсен тотрыклы үстерү өчен кирәкле шартлар тудыру белән беррәттән, әлеге программаның стратегик максаты-Аксубай муниципаль районның Иске Узи авыл жирлегендә яшәүчеләрнең мәдәният, сәнгать өлкәсендәге агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңаларын формалаштыру, авыл халкы һәм кунаклары өчен мәдәният, сәнгать учреждениеләренең җәлеп итүчәнлеген арттыру. Бу максатка ирешү өчен системалы характердагы берничә мәсьәләне хәл итәргә кирәк, шул исәптән:

милли музыка традицияләрен саклау һәм үстерү, заманча музыка сәнгатен үстерү;

Аксубай муниципаль районның Иске Узи авыл жирлегендә халык сәнгать кәсепләрен саклау, өйрәнү һәм үстерү;

Аксубай муниципаль районы Иске Узи авыл жирлеге территорииясендә урнашкан мәдәни мирас объектларының саклануын һәм нәтиҗәле файдалануын тәэмин итү;

тәбәкара һәм милләтара мәдәни хезмәттәшлекне үстерү өчен шартлар тудыру

Программа программа чарагарын гамәлгә ашыруның муниципаль дәрәҗәсен күздә tota, аларның үзенчәлекле бурычлары тиешле подпрограммаларда чагылдырылган.

"2016-2020 елларга концерт оешмаларын һәм башкару сәнгатен үстерү" подпрограммасы милли музикаль традицияләрне саклау һәм үстерүне, заманча музыка сәнгатен үстерүне максат итеп куя. Жирлекнең муниципаль концерт оешмалары чөлтәренең бүгенге торышын, концерт учреждениеләренең 2020 елга кадәр үсеш перспективаларын чагылдыра.

«Аксубай муниципаль районның Иске Узи авыл жирлегендә терроризм һәм экстремизмы профилактикалау" подпрограммасы террористик һәм экстремистик куренешләрнең барлык фактларына карата түзәмсезлек формалаштыруны, Аксубай муниципаль районның Иске Узи авыл жирлеге территорииясендә толерантлык, башка культураларга хәрмәт идеяләрен пропагандалау һәм тарату өчен бердәм мәгълүмати кинлек формалаштыруны камилләштерә;

Программаны гамәлгә ашыру вакыты 2016-2020 еллар.

Программаны ресурслар белән тәэмин итүне нигезләү

Программаны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэмин итү законнарда билгеләнгән тәртиптә федераль бюджет, Республика, шулай ук Аксубай муниципаль районы Иске Узи авыл жырлеге бюджеты акчаларын куллануны күздә тота.

Программаны финанслауның гомуми күләме 3926 мең сум тәшкил итә, шул исәптән:

2016 ел -762,0 мең сум

2017 ел -773,4 мең сум

2018 ел -785,0 мең сум

2019 ел -796,8 мең сум

2020 ел 808,8 мең сум

Программаны гамәлгә ашыруны ресурслар белән тәэмин итү фаразлау харakterында һәм тиешле бюджетларның мөмкинлекләрен исәпкә алып, ел саен коррекцияләнергә тиеш.

Программаны гамәлгә ашыру механизмы

Программа чараларын гамәлгә ашыру барышында муниципаль заказчы-координатор төп башкаручыларның үзара эшчәнлеген тәэмин итә, чараларны гамәлгә ашыру барышын һәм турыдан-туры башкаручыларның акчаларны нәтижәле куллануын контролльдә тота. Программа чараларын гамәлгә ашыру программа заказчысы тарафыннан Программа чараларын башкаручылар белән төзелгән муниципаль контрактлар нигезендә, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы норматив хокукий актларына төгәл туры китереп башкарыла.

Программаның социаль-икътисади нәтижәлелеген бәяләү

Мәдәниятнең төп үзенчәлеге шунда ки, мәдәни эшчәнлекнең мөһим нәтижәләре вакыт буенча кичектерелгән социаль эффектта чагыла һәм интеллектуаль потенциалның артуында, шәхесләрнең кыйммәт ориентирлары һәм үз-үзләрен тоту нормаларының үзгәрүенде күренә, бу ахыр чиктә жәмғиятнең эшчәнлеге нигезләрендә үзгәрешләргә китерә.

Программада мәдәни эшчәнлекнең агымдагы нәтижәләрен генә характерлаучы индикаторлар һәм цифrlы күрсәткечләр системасын куллану күздә тотыла. Шул ук вакытта конкрет Подпрограммалар үз нәтижәлелек күрсәткечләрен үз эченә ала. Программаны һәм аның ярдәмче программаларын гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләү муниципаль заказчы программының координаторы тарафыннан башкарыла.

Программаны тормышка ашыруның төп социаль-икътисади эффекти Аксубай муниципаль районы Иске Узеевка авыл жирлеге гражданнары тормышында мәдәниятнең социаль ролен күтәрудә һәм, тиешлечә, Аксубай муниципаль районы Иске Узеевка авыл жирлегендә тормыш сыйфатын күтәрудә, мәдәният өлкәсендә модернизацияләү курсын гамәлгә ашыру өчен уңай ижтимагый атмосфера булдыруда чагыла. Бу эффект аерым алганда белдереләчәк:

Аксубай районның Иске Узеевка авыл жирлегендә яшәүче халыкларның үзенчәлеге булганда бөтенлекне саклауга ярдәм итүче мәдәни киңлекнен бердәмлекен нығытуда;

ижәди эшчәнлек, халыкка тәкъдим ителгән мәдәни байлыкларның һәм мәдәнияттә һәм сәнгаттә мәгълүматның төрлелеге һәм ирешүчәнлеге өчен уңай шартлар тудыруда;

мәдәниятнең икътисади үсеше процессын активлаштыруда һәм тармакка жәлеп ителгән дәүләтнеке булмаган ресурсларны үстерүдә;

Мәдәниятне үстерү бурычлары әйләнә-тирә мохитне саклау бурычлары белән тыгыз үрелеп бара. Кагыйдә буларак, бу бәйләнеш мәдәни ландшафтларны һәм истәлекле урыннарны саклау өлкәсендә, музей-тыюлыklar эшчәнлегендә күренә. Истәлекле урыннар һәм саклана торган тарихи-мәдәни территорияләр системасының формалашуы Экология һәм табигый мирасны саклау проблемаларын хәл итү белән турыдан-туры бәйле. Шулай итеп, Программа әйләнә-тирә мохитне саклау бурычы белән тыгыз бәйләнештә мәдәният үсеше проблемаларын хәл итә. Программаны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеге программада каралган максатчан индикаторларга һәм күрсәткечләргә чынлыкта ирешу дәрәҗәсе буларак бәяләнә.

«2016-2020 елларга клуб концерт оешмаларын һәм башкару сәнгатен үстерү» подпрограммасы

Паспорт

Муниципаль ярдәмче программаның исеме	«2016-2020 елларга клуб концерт оешмаларын һәм башкару сәнгатен үстерү»
--	--

Муниципаль ярдәмче программаның максаты	<p>Аксубай районы Иске Узи авыл жирлеге территориясендә бердәм мәдәни киңлек булдыру һәм саклау;</p> <ul style="list-style-type: none"> - мәдәният учреждениеләренең муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары, ижтимагый берләшмәләр һәм оешмалар, мәгариф системасы учреждениеләре, массакуләм мәгълумат чаралары, иҗади һәм дини оешмалар белән ведомствоара хезмәттәшлеген үстерү; халыкта гражданлык үзенчәлеген, әхлакый- әхлакый һәм толерант дөньяга карашны формалаштыру буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру. - эш юнәлешләрен һәм формаларын камилләштерү; - мәдәни-ял итү учреждениеләрендә чараларның сыйфатын күтәрү
Муниципаль ярдәмче программаның бүрүчләрү	<p>Горак пунктның мәдәниятен, сәнгатен үстерү, тарихи-мәдәни мирасын саклау һәм популярлаштыру өчен шартлар тудыру. Планга ярашлы рәвештә МАССАКУЛӘМ һәм бәйрәм мәдәни-массакуләм программа чараларын үткәрү. Мәдәни-ял чараларында катнашуучылар санын артиру.</p> <p>Халыкта гражданлык үзенчәлеген формалаштыруны, иҗади потенциалны ачуны, толерантлык тәрбияләүне, этник һәм конфессияара мөнәсәбәтләр мәдәниятен тәэмин итүче "мәдәният" өлкәсендә системаны үстерү һәм модернизацияләү</p>
Муниципаль ярдәмче программаның муниципаль заказчысы	Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Узи авыл жирлеге башкарма комитеты
Муниципаль ярдәмче программаны эшләүче	Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Узи авыл жирлеге башкарма комитеты
Муниципаль ярдәмче программаны гамәлгә ашыру вакыты	2016-2020еллар

Муниципаль ярдэмче программаны финанслау чыганаклары, шул исәптән еллар буенча:	Финанслау чыганаклары булып Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Узи авыл жирлеге бюджеты акчалары тора					
	Чыгымнар (мен сүм)					
	всего	2016	2017	2018	2019	2020
Жирле бюджет акчалары	3926,0	762,0	773,4	785,0	796,8	808,8
Муниципаль ярдэмче программаны гамәлгә ашыруның планлаштырылган нәтиҗәләре	Төрле дәрәҗәдәге конкурсларда, фестивальләрдә катнашучылар санын арттыру; Клуб формированиеләрендә катнашучылар алган дипломнар, премияләр санын арттыру; Программа массакуләм һәм мәдәни-массакуләм чараларда катнашучыларның өлешен арттыру; Сәнгать үзешчәнлегенең клуб формированиеләрен һәм аларда катнашучылар санын арттыру;					

I. подпрограмманы гамәлгә ашыру өлкәсенең Гомуми характеристикасы,
шул исәптән ул хәл итүгә юнәлдерелгән проблемалар

Жәмғыятынен хәзерге үсеш этабының үзенчәлеге булып, кешеләрнең рухи
тормышын оештыручи факторларның берсе буларак, мәдәниятнең социаль
роленең үсүе тора. Шул ук вакытта мәдәният кешелекнең рухи тәжрибәсе
буларак кына түгел, ә һәр кешенең ижатка сәләтен формалаштыручи,
кешелекнең яшәшенә нигез салучы, цивилизацияле тормышның
кыйммәтләрен һәм формаларын саклау сәләте буларак та чыгыш
ясый. Жәмғыятынен мәдәни үсешенең кирәклө критерие булып кешенең
ижәди көчләрен, сәләтләрен һәм талантларын күрсәтү һәм үстерү өчен
кирәклө шартлар булуы тора. Халық тормышының мәдәни сыйфатын
яхшыртуга юнәлдерелгән мәсьәләләрне хәл итү, жирле үзидарә
органныарының мәдәният өлкәсендәге вәкаләтләрен гамәлгә ашыру һәм әлеге
проблемаларны программа-максатлы метод нигезендә хәл итү кирәклеге
билгеләнә. Муниципаль подпрограмма чараларын гамәлгә ашыру мәдәният
учреждениеләренең матди-техник базасын ныгытуга юнәлдерелгән –бу
мәдәниятне хәзерге шартларда Аксубай районы Иске Узеевка авыл
жирлегенең социаль-икътисади үсешенең иң мөһим ресурсларының берсе
буларак тануны билгеләүче конкрет адымнар.

Подпрограмма чараларын гамәлгә ашыру мәдәни эшчәнлекнең барлық
субъектлары катнашында социаль әһәмиятле максатларга ирешергә

мөмкинлек бирәчәк, бюджет ресурсларын нәтижәле куллануны тәэмин итәчәк hәм ярдәм итәчәк:

1. Торак пунктның мәдәниятен, сәнгатен үстерү, тарихи – мәдәни мирасын саклау hәм популярлаштыру өчен шартлар тудыру.
2. Планга ярашлы рәвештә МАССАКҮЛӘМ hәм бәйрәм мәдәни-массакүләм программа чараларын үткәрү.

ПРОГРАММАГА КЕРТЕЛГӘН ЧАРАЛАР ИСЕМЛЕГЕ

1. Мәдәни-ял иту юнәлешендәге системаны модернизацияләү.

Бу процессны камилләштерү буенча чаралар системасы:

- клуб, китапханә системасында халық белән эшләү буенча эшнең өстенлекле юнәлешләрен билгеләү;
- инновацион формаларны hәм ысулларны үстерү;
- районның муниципаль берәмлекләре белән үзара хезмәттәшлекне тәэмин итү;
- мәдәни-ял иту чараларын популярлаштыру.

Мәдәни-ял иту учреждениеләрендә мәгълумати, фәнни-теоретик hәм методик тәэмин итү.

мәдәният өлкәсендә программалар hәм методикалар комплексын эшләү;

балалар, яшүсмерләр hәм яшьләрдә патриотик тәрбия формаларын, ысулларын hәм чараларын эшләү;

торак пунктның социаль-икътисади үсешендә кинрәк мәдәният учреждениеләре өчен шартлар тудыру;

халыкның иҗади потенциалын үстерүгә ярдәм итү;

Подпрограмма Паспорты

Аксубай муниципаль районаның Иске узи авыл жирлегендә терроризм hәм экстремизмы профилактикалау

Подпрограмманың	"Аксубай муниципаль районаның Иске узи авыл жирлегендә терроризм hәм экстремизмы
-----------------	--

Исеме	профилактикалау "(алга таба - Подпрограмма)
Подпрограмманы төп эшләүчеләр	Аксубай муниципаль районы Иске Узи авыл жирлеге башкарма комитеты
Подпрограмманың Максаты	Аксубай муниципаль районы Иске Узи авыл жирлеге территорииясендә яшәүче гражданнарың тормыш һәм тынычлык дәрәҗәсен, аларның законлы хокукларын һәм мәнфәгатьләрен экстремизмга һәм терроризмга каршы тору, Аксубай муниципаль районы Иске Узи авыл жирлегендә аларның күренешләрен профилактикалау һәм кисәтү нигезендә арттыру
Подпрограмманың Бурычлары	Милләтара һәм конфессияара татулыкны нығыту, социаль, этник һәм конфессия нигезендә конфликтларны профилактикалау һәм булдырмау; Халыкның террор һәм экстремистик идеологиягә карата түзөмсезлек атмосферасын булдыруга юнәлдерелгән җәмәгатьчелек фикерен формалаштыру
Подпрограмманы гамәлгә ашыру вакыты һәм этаплары	2016-2020еллар
Подпрограмманы финанслау күләме һәм чыганаклары:	Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Узи авыл жирлеге бюджеты акчаларын финанслауның гомуми күләме 11,0 мең сум тәшкил итә, шул исәптән 2016 ел -2,0 мең сум 2017 ел -2,1 мең сум 2018 ел -2,2 мең сум 2019 ел -2,3 мең сум 2020 ел -2,4 мең сум Искәрмә: подпрограмманы финанслау күләме фаразлау характеристында һәм тиешле елга тиешле дәрәҗәдәге бюджетларны формалаштыруны , шулай ук чараларны финанслауга район һәм республика бюджетыннан акча

	бүлөп бируне исәпкә алып ел саен төзәтергә тиеш
Подпрограмманы гамәлгә ашыруның көтөлгөн нәтижәләре	Подпрограмма чараларын гамәлгә ашыру террор hәм экстремистик күренешләрнең барлык фактларына карата түземсезлек формалаштыруны камилләштерә; Аксубай муниципаль районы Иске Узи авыл жирлеге территориясендә толерантлық, башка культураларга хәрмәт идеяләрен пропагандалау hәм тарату өчен бердәм мәгълүмати кинлек формалаштыру; Яшьләр арасында этникара татулык hәм толерантлык атмосферасын нығыту.
Подпрограмманың үтәлешен контрольдә тотуны оештыру	Подпрограмманы гамәлгә ашыруны контролльдә тотуны Аксубай муниципаль районы Иске Узи авыл жирлеге Советы башкара.

II. Программаны хәл итүгә юнәлдерелгән проблеманың характеристикасы

Подпрограмманы эшләү hәм гамәлгә ашыру өчен нигезне Россия Федерациясе Конституциясе, шәхес, җәмгыять hәм дәүләт иминлеген тәэмин итү өлкәсендәге федераль законнар, 2009 елның 5 октябрендәге Россия Федерациясендә терроризмга карши тору концепциясе, 2025 елга кадәрге чорга Россия Федерациясе дәүләт милли сәясәте стратегиясе, шулай ук милләтара, динара мөнәсәбәтләрне гармонияләштерүгә юнәлдерелгән башка стратегияләр, концепцияләр, нигезләмәләр hәм яшьләрне патриотик тәрбияләү.

Хәзерге вакытта Аксубай районының Иске Узи авыл жирлегендә теркәлмәгән бер православие дини оешмасы бар.

Иҗтимагый-сәяси, милләтара hәм конфессияара мөнәсәбәтләрнең торышы, тулаем алганда, төрле социаль төркемнәр, милләтләр hәм диннәр вәкилләренең тотрыклылыгы, иглеклелеге, конструктив үзара хезмәттәшлеге hәм хезмәттәшлеге белән характерлана. Соңғы елларда дин тотучылар саны артты.

Шул ук вакытта подпрограмманы өзөрлөү һәм аны гамәлгә ашыру зарурлығы Татарстан Республикасында терроризм һәм экстремизмга каршы көрәш өлкәсендәге заманча вәзгияттың киеренке булып калуы белән бәйле.

Терроризм һәм экстремизмга каршы көрәш практикасы хәзерге вакытта дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә, ижтимагый хәрәкәтләр һәм барлык гражданнарның тырышлыкларын берләштерүне таләп итә.

Чараларны үтәү Аксубай муниципаль районының Иске Узи авыл жирлеге алдында торган ин кисекен проблемаларны террорчылыкка каршы тотрыклылык дәрәҗәсен күтәрүнен үңай тенденцияләрен булдыру өлемендә хәл итәргә мөмкинлек бирәчәк, нәтижәдә, гомуми иминлекне нығытуга турыдан-туры йогынты ясаячак.

III. Подпрограмма чаралары

«2016-2020 елларга Аксубай муниципаль районының Иске Узи авыл жирлегендә терроризм һәм экстремизмы профилактикалау»

№ п/п	Чара исеме	Башкару вакыты	Башкаручы (килешү буенча)
1	Өстәмә чаралар күрү: авыл яшьләренең мәшгульлеген тәэмин итү, ял итү һәм һөнәри белем алу өчен мөмкинлекләрне киңәйтү; авыл яшьләренең ижтимагый хәрәкәтен үстерү буенча	2016-2020 ел.	Аксубай муниципаль района Иске Узи авыл жирлеге башкарма комитеты», Аксубай муниципаль района Башкарма комитетының мәдәният бүлеге "МКУ, яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге.
2	Яшүсмерләр арасында экстремизмы профилактикалау һәм аларны балалар һәм яшьләр оешмалары эшчәнлегендә гамәлгә ашыру өлкәсендә Республика программалар һәм проектлар конкурсында катнашу.	2016-2020ел.	Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, МКУ АМР мәдәният бүлеге, МКУ АМР мәгариф бүлеге

3	Дини берләшмәләрдә дин тотучыларга хезмәт вакытында дин тотуны формалаштыруга hәм саклауга юнәлдерелгән, шулай ук дин тотучыларның терроризм hәм экстремизмын конфликтлы ситуацияләрне хәл итүнөң кабул итепмәслек ысуллары буларак бәяләвен булдыруга ярдәм итүче системалы мөрәжәгать инициативасы.	2016-2020ел	АЖ башлыгы
4	Басма hәм электрон ММЧ материалларына, уку-методик әдәбиятка hәм башка басмаларга экспертиза үткәруне оештырырга.	2016-2020ел	Россия Эчке эшләр министрлыгының Аксубай районы буенча бүлеге (килешү буенча)
5	Потенциаль куркыныч объектларны паспортлаштыру.	2016-2020ел.	Россия Эчке эшләр министрлыгының Аксубай районы буенча бүлеге (килешү буенча), Иске Узи авыл жирлеге башкарма комитеты
6	Жәмғыяттә әхлакый сәламәтлекне нығыту, милләттара hәм конфессияара мөнәсәбәтләр, күпләп булган объектларның, халыкның тормыш тәэмин итү объектларының террорчылыкка каршы сакланышы проблемалары буенча «түгәрәк өстәлләр» үткәрү.	2016-2020ел.	МКУ «Мәгариф бүлеге, МКУ» Мәдәният бүлеге", Аксубай муниципаль районы Башкарма комитетының ОДМС
7	Рәсми булмаган берләшмәләрне ачыклау буенча рейdlар.	2016-2020ел.	Россия Эчке эшләр министрлыгының Аксубай районы буенча

			бүлеге(килешү буенча)
8	Теркәлмәгән дини һәм милли берләшмәләрне ачыклау өчен дини конфессияләр вәкилләре һәм милли диаспоралар вәкилләре белән әңгәмәләр үткәрү	2016-2020ел.	Аксубай районында Россия Федераль миграция хезмәтенең ТР буенча идарәсе булекчәсе(килешү буенча)
9	Гадәттән тыш хәлләр килеп чыккан очракта кешеләр күпләп булган биналарда гамәлләр буенча уку дәресләре үткәруне оештыру	2016-2020ел	Аксубай муниципаль района Иске Узи авыл җирлеге башкарма комитеты, Россия Эчке эшләр министрлыгының Аксубай района буенча бүлеге (килешү буенча), ФДКУ 102 ПЧ ФПС ТР буенча (ярашу)
10	Мәгариф учреждениеләрендә сыйныф сәгатьләрен системалы үткәрү экстремизмының теләсә нинди формаларының, бигрәк тә миллиәтләр һәм диннәр арасында дошманлыкны вәгазыләүчеләрнең, жәмәгать куркынычын аңлату буенча барлык төрдәге көтүләр	2016-2020ел	МКУ " Аксубай муниципаль района Башкарма комитетының мәгариф бүлеге, Аксубай муниципаль района дини конфессияләре вәкилләре (килешү буенча), Россия Эчке эшләр министрлыгының Аксубай района буенча бүлеге (килешү буенча)
16	Подпрограмма чараларын мәгълүмати яктыртуны оештыру	Ел дәвамында	"Сельская новь" газетасы редакциясе (килешү буенча), Иске Узи авыл җирлеге клубларында стендылар